

Małgorzata K. Przyboś

PROTOKOŁY RADY WSI ANDRZEJÓWKA Z LAT 1936 – 1937

Tym razem odstąpiłam od dotychczasowego zwyczaju relacjonowania protokołów Rady Gromady z jednego roku. W trakcie przygotowywania artykułu okazało się, że w latach 1936 i 1937 odbyło się w sumie tylko 7 zebrań. Kiedy jednak postanowiłam protokoły poszerzyć o rok następny, aby potem w kolejnym Almanachu zebrać lata wojenne, okazało się, że w roku 1938 odbyło się ponad 10 zebrań, opisanych w protokołach, a dodatkowo uzupełnionych sprawozdaniami z pracy Komisji Rewizyjnej Rady Szkolnej Miejscowej, w tym także za lata, o których pisałam wcześniej.

Wszystkie protokoły Rady są opracowywane w oparciu o wykonane z oryginału kserokopie, udostępnione nam już jakiś czas temu.

Na pierwszym z zebrań (protokół 28), które odbyło się 17 I 1936 roku, obok tradycyjnego (niepełnego) składu Rady w osobach: Beniamina Klausnera, Jana Bryła, Ilko Kuliny, Izydora Kopacza, Jana Semczyszaka, Piotra Semczyszaka, Kazimierza Olszewskiego, Michała Hołowacza (sołtys), Stefana Hołowacza i protokołującego Piotra Ostrowskiego, pojawił się Jacko Kowalczyk – ławnik gminy Muszyna, który zastępował wójta. Był on również przewodniczącym zebrania.

Protokół 28.

17 stycznia 1936 roku

Porządek dzienny zebrania przewidywał:

- 1) Odczytanie protokołów z ostatniego posiedzenia Rady
- 2) Uchwalenie budżetu na rok 1936/37
- 3) Wolne wnioski

Już na samym wstępie radni zakwestionowali preliminarz budżetowy uchwalony na rok 1936/37, zaproponowany na ostatnim zebraniu w roku 1935. I tak do pkt. 1. na wniosek radnego Kazimierza Olszewskiego postanowiono, żeby preliminarz ponownie poddać pod dyskusję i uchwalić z pewnymi zmianami. Wniosek ten został przyjęty jednomyślnie.

Do pkt. 2 radny K. Olszewski przedstawił nową wersję preliminarza budżetowego:

Wydatki			Dochody		
1	Pobory sołtysa	180 zł	1	Czynsz z dobra grom.	10 zł
2	Pobory pisarza	40 zł	2	Dzierżawa polowania	50 zł
3	Podatki z majątku grom.	37 zł	3	Dochód z lasu	181 zł
4	Gajowy	25 zł	4	Dochód z kamieniołomu	150 zł
5	Szkoła	100 zł	5	Szkody lasowe	1 zł
6	Różne	10 zł			
	Razem	392 zł		razem	392 zł

UWAGA! Ponieważ wydatki na szkołę wynoszą 211 zł, a w preliminarzu wstawiono 100 zł, zatem (brakujące) 111 zł powinna pokryć gmina Muszyna!

Sądzę, że powyższy przypisek jest wart poświęcenia mu baczniejszej uwagi. Wyjaśnienie tegoż następuje w pkt. 3, a raczej we wniosku radnego Olszewskiego, który zwraca się do zebranych o:

(...) powzięcie uchwały... o zwrot złożonej kwoty przez byłą gminę a obecnie gromadę Andrzejówka do gminy Muszyna przy obciążeniu Urzędowania tej (...):

Na zebraniu Rady Gromady, odbytem w Andrzejówce w dniu 17/II 1936 zapadła uchwała treści następującej:

Powołując się na art.108 ustawy samorządowej Rada gromadzka w Andrzejówce uchwała zwrócić się do zarządu gminy Muszyna z żądaniem zwrotu depozytu złożonego w dniu 1 IV 1935 r. Zarządowi gminy Muszyna przez były zarząd gminy Andrzejówka a to w gotówce zł 84,63 i na książeczce P.K.O. 550 zł oraz wszystkich kwot, które w późniejszym terminie ściągnięte zostały przez Zarząd Gminy Muszyna od dłużników z tytułu rozpozycznego funduszu szkolnego, lub innych tytułów dłużnych jak również i tych należności które w przyszłości od dłużników na rachunek gromady w Andrzejówce ściągnięte zostaną. Jednocześnie rada gromadzka postanawia zakupić z tych funduszy odpowiedni grunt pod budowę szkoły w Andrzejówce-wsi, do przeprowadzenia pertraktacji o kupno, upoważnia sołtysa i przewodniczącego Miejscowej Rady Szkolnej...

Jak się ta sprawa skończyła – pokazał czas.

Na upoważnionych delegatów gromady nałożono obowiązek przedłożenia:

(...) w okresie do 3 miesięcy wyników przeprowadzonych pertraktacji, oraz opinię kierownictwa szkoły względnie Inspektoratu Szkolnego w przedmiocie, czy projektowany do kupna grunt nadaje się pod budowę szkoły. Ewentualną nadwyżkę funduszy – ponad potrzeby na kupno gruntu przeznacza się fundusz budowy szkoły! Na tej zasadzie Zarząd gromady w Andrzejówce prosi o wypłacenie wspomnianego depozytu.

Protokół 29.

29 lutego 1936 roku

Na zebraniu nieobecni byli: Hnat Hołowacz, Józef Damse, Jan Semczyszak nr 18 oraz Antoni Stanczak, który prawdopodobnie był wówczas więźniem Berezki Kartuskiej za swoją działalność w ukraińskiej organizacji nacjonalistycznej.

Zwyczajowo przedstawiono porządek obrad. Na samym wstępie zaznajomiono zebranych z pismem Zarządu Gminnego w Muszynie z dnia 27 II 1936, L5/B.R/36 w sprawie:

(...) spowodowania uchwały Rady Gromadzkiej w celu zatwierdzenia uzyskanej ceny sprzedaży drzewa świerkowego z lasu gromady Andrzejówka przy licytacji w dniu 26 II br w Zarządzie gminnym w Muszynie tj. 6 zł 40 gr. za 1 m³.

W wolnych wnioskach odnośnie pkt 1. głos zabrał Kazimierz Olszewski i wnioskował, aby Rada gromadzka uchwaliła **nie przyjąć** do wiadomości ceny 6 zł 40 gr za 1 m³ uzyskanej przy licytacji drzewa, odbytej w Muszynie w dniu 26 II br.,

(...) albowiem Rada Gromadzka nie podjęła na żadnym z poprzednich zebrań uchwały w sprawie ustalenia kontyngentu drzewa przypadającego do wyrębu ani też uchwały dotyczącej sprzedaży drzewa. Obecnie rada zajmuje stanowisko negatywne w sprawie sprzedaży w b.r. względnie przed zimą 1936/37 wycechowanego przez Inspektora Lasowego drzewa w lesie gromadzkim w Andrzejówce a stanowisko motywuje następująco:

1) W gromadzie Andrzejówce nie potrzebne są fundusze na wydatki budżetowe.

2) Gromada ma w zamiarze budowę szkoły i domu ludowego dlatego drzewo ze swego lasu w pierwszym rzędzie użyje na te cele,

3) W razie gdyby zrównoważenie budżetu gromady uchwalonego na rok 1936/37 wymagało częściowo sprzedaży kontyngentu wycechowanego drewna to kierując się ceną 6 zł 40 gr jako orientacyjną gromada sprzeda część drzewa między miejscowych gospodarzy na ich potrzeby gospodarcze i na pewno po wyższej cenie niżeli 6 zł 40 gr.

Ponieważ ze strony Komisji Zdrojowej w Żegiestowie wprowadzone zostało ograniczenie wyrębu drzew w lasach sołeckich dlatego ludność miejscowa odczuwa brak drzewa i nie byłoby gospodarczo uzasadnione, aby sprzedano drzewo reflktentom [sic] za miejscowym gdy na miejscu zapotrzebowanie pokryte.

Rada powyższy wniosek uchwaliła jednomyślnie i zakończyła zebranie.

Protokół 30.

2 sierpnia 1936 roku

Rozpoczęła się wymiana pism urzędowych i długotrwałe rozmowy oraz narady, dotyczące sprawy kontyngentu drewna przeznaczonego do wyrębu i sprzedaży. Również i to zebranie Rady gromadzkiej zostało tej sprawie podporządkowane (pisarz gminny, chyba omyłkowo, zapisał miesiąc IIII, podczas gdy zakończył protokół prawidłowym zapisem miesiąca).

Obecny był prawie pełen skład Rady, w dalszym ciągu bez Antoniego Stanczaka, Jana Semczyszaka (dom nr 18), Jana Bryła i Kazimierza Olszewskiego.

Na wstępie odczytano pismo Zarządu Gminnego w Muszynie z dnia 29 marca 1936 roku L.5/8/36 w sprawie wyrębu etatów rocznych z lasów gromadzkich. Do tego punktu wniosek zgłosił radny Beniamin Klausner:

Rada gromadzka uchwali nie przyjąć do wiadomości wyrębu etatów rocznych drzewa z lasów gromadzkich w roku b. I to nie uchwalić, a tylko poweźmie uchwałę na najbliższym posiedzeniu o budowę szkoły murowanej w Andrzejówce i w tym celu poleci sołtysowi zaprosić delegata Zarządu gminnego, na którym może być uchwalony nawet większy kontyngent wyrębu drzewa.

Protokół 31.

14 grudnia 1936 roku

Upłynęło kilka miesięcy; na kolejnym zebraniu – obok uchwalenia budżetu na rok 1937/38 – pojawiła się kwestia sprzedaży drzewa z lasu gromadzkiego. Ten protokół opatrzony jest podpisem Antoniego Stanczaka, z datą 21 VII 37 i adnotacją „badał?”. Również przy tym protokole, jak i poprzednich, a także następnych, ktoś innym pismem i atramentem, często w zgoła dziwnych miejscach, dopisywał: „uchwała i kolejny numer”. Zarówno charakter pisma, jak i rodzaj atramentu wskazują na A. Stanczaka.

Grudniowe zebranie trwało stosunkowo długo, bo 3,5 godziny. Przybyli nań: wójt gminy A. Milanicz (był zarazem przewodniczącym zebrania), sekretarz gminy z głosem doradczym A. Przybujewski, sołtys gromady Michał Hołowacz oraz 11 radnych z Antonim Stanczakiem na czele.

Zebranie rozpoczęło się o godzinie 15-tej powitaniem zebranych i odczytaniem protokołu z ostatniego zebrania, który na wniosek Kazimierza Olszewskiego został

jednogłośnie przyjęty. W punkcie drugim przedstawiono „wygotowany przez sołtysa gminy oraz radnych Olszewskiego Kazimierza i Stanczaka Antoniego preliminarz budżetowy” [dopisek: „Uchwała nr 12”]:

W y d a t k i			D o c h o d y		
1	pobory sołtysa	200 zł	1	Z kamieniołomu	270 zł
2	pobory pisarza	40 zł	2	czynsz dzierżawny	10 zł
3	Podatki	59 zł	3	z polowania	50 zł
4	Gajowy	30 zł	4	z lasu	296 zł
5	Oświata	152 zł		Razem	626 zł
6	Różne	45 zł		za drzewo do szkoły które wydaje się w naturze bragów [!] świerkowego	66 zł
	Razem	526 zł			
	6 bragów [!] drzewa w naturze do szkoły wartości iteż opracowanie planiku (projektu) ułożenia wodociągu	66 zł 100 zł		Razem	692 zł
	Razem	692 zł			

Przeprowadzono dyskusję, preliminarz przyjęto, a przy okazji: „czem i wydatki na szkołę zostały unormowane do kwoty 152 złote wg następujących potrzeb”:

Apteczka	5 zł
Remont i konserwacja szkoły	20 zł
Obsługa szkolna	40 zł
Porządek i czystość	10 zł
Uzupełnienie inwentarza	15 zł
Asekuracja	8 zł
Kancelaria szkolna	25 zł
Kancelaria Rady Szkolnej M[iejscowej]	2 zł
Ośw.pow.szk. [prawdop.oświetlenie]	6 zł
uzup. Biblioteki	6 zł
utrzymanie ogródka szkolnego	15 zł
Razem	152 zł

Sporo emocji wzbudziła uchwała opatrzona nr 13, a dotycząca sprzedaży drzewa: (...) z lasu gromadzkiego w związku z zapotrzebowaniem przez mieszkańców gromady na ich własną potrzebą gospodarczą do budowy 25 m³ świerkowego czy jodłowego po cenie ulgowej tj. po 8 zł za 1m³ czyli pół wartości ceny rynkowej i rozdziela dany kontyngent do sprzedaży wymie-nionym członkom gromady (w m³):

1	Hołowacz	Jan	4 m ³
2	Kulina	Ilko	1 m ³
3	Hołowacz	Jan	1 m ³

4	Talpanow	Grzegorz	2 m ³
5	Kobuz	Piotr	2 m ³
6	Tyrpak	Piotr	4 m ³
7	Kostar [?]	Konstanty	2 m ³
8	Hołowacz	Piotr	2 m ³
9	Stanczak	Antoni	1 m ³
10	Semczyszak	Jan nr 18	2 m ³
11	Hołowacz*	Piotr	2 m ³
12	Hołowacz**	Michał	1 m ³
13	Kopacz	Izydor	1 m ³
	Razem		25 m³

Nadto Rada uchwała do sprzedaży z lasu gromadzkiego 5 m³ drzewa świerkowego materiałowego po pełnej cenie rynkowej, uchwała na wydane drzewo materiałowe w ilości 1 m³ 59 sołtysowi Michałowi Hołowaczowi 127 zł 72 gr, którą to kwotę ma wpłacić do kasy gromadzkiej; zaś wydane drzewo opałowe 3 m³ Rada grom. przyznaje temuż i uchwała na opał kancelarii gromadzkiej. Hołowaczowi Piotrowi na wydane drzewo ma w ilości 3 m³ 06 po cenie ulgowej 8 zł za 1 m³ to się równa 24 zł 48 gr, zaś drzewo opałowe 3 m³ 77 w cenie ulgowej po 1 zł 50 gr to się równa 5 zł 66 gr czyli razem ma wpłacić 30 zł 14 gr do kasy gromadzkiej.

Wójt A. Milanicz złożył także wniosek w sprawie:

(...) donoszenia szkód lasowych, kar gajowy powinien przedkładać te sołtysowi na piśmie oraz odbiurkiż drzewa bysię odbywała zawsze w obecności sołtysa, gajowego i radnego gromadzkiego.

Na koniec zabrał głos radny Antoni Stanczak, który domagał się, aby rada gromadzka uchwaliła:

(...) wydzierzawić plac gromadzki o powierzchni około 100 m² znajdujący się poniżej domu Magiery w Andrzejówce pod budowę domu czytelną Kaczkowskiego na przeciąg 99 lat w sprawie kupna pierwszeństwa za czynszem dzierżawnym 1 zł rocznie symbolicznie.

Rada ten wniosek przyjęła jednogłośnie.

Protokół 32. 22 sierpnia 1937 roku

I znowu nastąpiła kilkumiesięczna przerwa w spotkaniach. Zebranie rozpoczęło się „o godzinie 3 (po południu)” i trwało do 16.30. Wnioskować należy, że tym razem preliminarz budżetowy był uchwalony jak należy, bo nie został zwrócony do poprawki. Lecz po raz kolejny powróciła sprawa wyřębu drewna, sędzę więc, że zebranie to zostało zwołane z powodu pisma, które Rada otrzymała z Muszyny.

Pismo z dnia 18 VIII 1937 r. L5/19/37 w sprawie etatu wyřębu drewna z lasu gromadzkiego na rok 1937/38 zostało odczytane, a następnie wystąpił radny Antoni Stanczak z wnioskiem, który został, po jednomyślnym przyjęciu przez Radę, wysłany jako definitywna odpowiedź Rady na wspomniane pismo:

* Dopisek na marginesie: „gajowemu”.

** Dopisek na marginesie: „sołtys”.

Ponieważ Rada gromadzka w Andrzejówce na posiedzeniu budżetowym dotyczącym budżetu roku 1937/38 odbytem w dniu 14 XII 1936 uchwaliłaż wyciąć 30 m³ drzewa z lasu i drzewo zostało wycięte jak również kwota prelimitowana z lasu jest pokryta zatem w roku b. niema potrzeby resztę etatu drzewa z lasu wycinać.

Protokół 33. **29 października 1937 roku**

Posiedzenie Rady rozpoczęło się o godz. 16-tej, a zakończyło o 17.30. Było ono istotne dla spraw gromady, gdyż :

1. Wydział Powiatowy w Nowym Sączu oficjalnie zatwierdził preliminarz budżetowy – pismem z dnia 15 IV 1937 r. L I 32-43/37;
2. Odczytano zarządzenie „polustracyjne-wykonawczo-sprawdzwawcze”;
3. Wybrano Komisję Rewizyjną;
4. Wybrano Komisję Gospodarczą;
5. Odczytano sprawozdania z wykonania budżetów za lata 1935/36 i 1936/37.

Niestety nie zachowały się żadne z wyżej wymienionych dokumentów. Można jednak sobie wyobrazić, jak były skrupulatne wszędzie tam, gdzie w Komisjach zasiadał Antoni Stanczak (na podstawie pochodzących z tych samych lat, także zachowanych w kserokopii sprawozdań m.in. Komisji Rewizyjnej Rady Szkolnej Miejscowej).

Wracając do przebiegu posiedzenia, wiemy, że „sprawozdanie polustracyjne dosłownie odczytano” i na wniosek radnego K. Olszewskiego przyjęto z kilkoma zastrzeżeniami, a następnie polecono:

Oddać je mającym się wybrać Komisjom jak Komisji rewizyjnej, gospodarczej i drogowej, które to komisje po dokładnym przestudiowaniu mają przedłożyć z powyższego umotywowawcze wnioski na następnym posiedzeniu.

Radny J. Damse złożył wniosek o przystąpienie do wyboru poszczególnych komisji. I tak w skład Komisji rewizyjnej weszli: Antoni Stanczak, Benjamin Klausner, Ilko Kulina, w skład Komisji gospodarczej: sołtys Michał Hołowacz, podsołtys Mikołaj Semczyszak, Kazimierz Olszewski (przy jego nazwisku znalazł się dopisek innym pismem i atramentem: Hołowacz Stefan), Antoni Stanczak, a w Komisji drogowej znaleźli się: Józef Damse (w oryginale *Damze*), sołtys Michał Hołowacz, Antoni Stanczak, Stefan Hołowacz i Semczyszak Mikołaj.

Miano jeszcze dokonać uchwalenia budżetu na rok 1938/39, niestety tej uchwały nie podjęto, gdyż mimo pisemnego potwierdzenia swej obecności na posiedzeniu, delegat z gminy po prostu nie przybył na nie.

Protokół 34. **12 listopada 1937 roku**

Posiedzenie odbyło się w lokalu sołtysa gromady Michała Hołowacza i trwało od godz. 12-tej do 15-tej. W posiedzeniu nie uczestniczyli tylko: Jan Semczyszak (nr domu 18), Hnat Hołowacz, Kazimierz Olszewski. Obecni byli wójt gminy A. Milanicz – przewodniczący zebrania oraz sekretarz Zarządu Gminnego w Muszynie, A. Przybujewski, który

również całe zebranie protokołował. A. Milanicz, po stwierdzeniu ważności zebrania, przedstawił porządek dzienny posiedzenia:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia.
2. Podanie do wiadomości pisma Wydziału Powiatowego w Nowym Sączu z dn. 15 IV 1937 nr I 32-43/37 oraz odczytanie odpowiednich paragrafów z rozporządzenia o gromadach (§§ 9, 22, 29, 51, 54, 21, 53 /1 i 2/).
3. Uchwalenie preliminarza budżetowego na rok 1938/39.
4. Przyjęcie do wiadomości sprawozdań wykonawczych-budżetowych gromady za lata 1935/36 i 1936/37
5. Wolne wnioski.

Na wniosek Antoniego Stanczaka Rada uchwaliła na rok budżetowy 1938/39 kolejny budżet gromady:

Wydatki			Dochody		
1.	płaca sołtysa	240 zł	1.	czynsze dzierż. z gruntu grom.	10 zł
2.	płaca gajowego	45 zł	2.	czynsze od prawa polowania	50 zł
3.	podatek z majątku grom.	60 zł	3.	dochód z kamieniołomu	20 zł
4.	oświata szkolna	276 zł	4.	dochód z lasu grom.	680 zł
5.	różne	45 zł		razem	760 zł
6.	na prace wstępne przy budowie wodociągu	94 zł	Uwaga! Na pokrycie wydatków gromady uchwalono ściąg w roku budż. 1938/39 na dochód gromady 65 m ³ drzewa jodłowego, którego sprzedaż winna około 680 zł.		
	razem	760 zł			

Można się zorientować, porównując preliminarze gminne lat ubiegłych, iż Rada gromady zrezygnowała z usług pisarza gminnego, oszczędzając 40 zł. Z kolei wzrosły pobory sołtysa: 180 zł, 200 zł i 240 zł oraz pobory gajowego: 25 zł, 30 zł i 45 zł. Zwiększyły się wydatki na oświatę (szkołę): 100 zł, 152 zł i 276 zł.

Ciekawostką jest obniżenie się dochodów z kamieniołomu: 150 zł, 270 zł i 20 zł, na co znajdujemy prawdopodobną odpowiedź w wystąpieniu Antoniego Stanczaka, który na zakończenie posiedzenia poprosił Zarząd Gminy „o zapytanie Zarządu Hotelu ‘Wiktor’ czy Zarząd Hotelu będzie korzystać z kamieniołomu gromadzkiego”.

Zbliżał się rok 1938, który przyniósł wiele istotnych zmian w życiu gromady Andrzejówka. Na przedstawienie tych wydarzeń zapraszam za rok.

